

L n đ u tiên Trung Qu c nh ng b tu i tr Mông C



N c b nh m đ c do khai thác đ t h m vùng N i Mông  
( nh : Lei Yang/DR)

« Thành công đ u tiên c a ng i Mông C Trung Qu c », đó là t a đ bài vi t trên nh t báo công giáo La Croix hôm nay, khi đ c p đ n s ki n B c Kinh ch p nh n c i cách công nghi p m t i khu t tr N i Mông.

Đây là l n đ u tiên Trung Qu c nh ng b tr c yêu sách c a tu i tr Mông C , sau các cu c bi u tình làm rung chuy n c vùng N i Mông tu n tr c.

Tòa chính của các báo Pháp ngày 06/06/11 tập trung cho sự kiện của Tổng giám đốc Quỹ Tiền tệ Quốc tế, ông Dominique Strauss-Kahn, thẩm phán được gọi tắt là DSK, phải ra trước tòa án New York.

Nhất báo cánh tả Libération chủ yếu đưa « DSK trước vành móng ngựa » và nhận mạnh, trong phiên tòa quan trọng này, người thẩm phán được coi là « người công viên cây triền vũng trong cuộc biểu tình Tổng thống Pháp năm ngoái, sự phải đưa ra mặt chỉ trích tranh tụng sao cho hiểu quả ».

Thẩm phán, nhất báo cánh hữu Le Figaro đưa tít « DSK, ngày thẩm phán », vì ông đã quy định để không nhận tội. Nhất báo Le Monde phân tích « DSK đưa mặt vào các quan tòa : Các luật sư chuần bị biến hình như thế nào ». Nhất báo công giáo La Croix so sánh sự khác biệt giữa hai thẩm phán pháp Mỹ - Pháp, với đưa « Cuộc sống pháp ».

## **Mặt chỉ trích thẩm phán mới của dân tộc Mông Cổ**

« Thành công đầu tiên của người Mông Cổ ở Trung Quốc », đó là tựa đề bài viết trên nhất báo công giáo La Croix hôm nay, khi đề cập đến sự kiện Bộ Kinh chấp nhận cải cách công nghiệp mới tại khu tự trị Nội Mông. Đây là lần đầu tiên Trung Quốc nhượng bộ trước yêu sách của tuổi trẻ Mông Cổ, sau các cuộc biểu tình làm rung chuyển các vùng Nội Mông tự trị trước.

Theo Tân Hoa Xã, đã có bốn công ty khai thác mỏ bắt đóng cửa vĩnh viễn, và 34 công ty khác phải ngừng hoạt động mới tạm thời gian. La Croix cho rằng đây là mặt chỉ trích thẩm phán mới của dân tộc Mông Cổ, theo chân các dân tộc thiểu số khác là người Duy Ngô Nhĩ và Tây Tạng, đòi hỏi người Hán phải tôn trọng quyền lợi và nền văn hóa của mình.

Tờ báo nhắc lại các cuộc biểu tình với quy mô của thẩm phán đã khởi đầu vào ngày 23/5. Hàng mấy trăm người Mông Cổ đã xuống đường để phản đối và mặt người chặn cửa bãi chích xe do mặt người Hán đi vào khiến cán chốt, trong khi anh này đang cố gắng ngăn cản các xe tải chở than, cùng với mặt số người khác.

T&#225; vài năm qua, quan h&#223; gi&#223;a n&#223;ng&#223; i H&#223;n và n&#223;ng&#223; i Mông C&#223; t&#223;i v&#223;ng N&#223; i Mông đã tr&#223; nên r&#223;t căng th&#223;ng. V&#223;ng này c&#223; tr&#223; l&#223;ng than đá d&#223;i dào, và chi&#223;m đ&#223;n 95% tr&#223; l&#223;ng đ&#223;t hi&#223;m c&#223;a to&#223;n Trung Qu&#223;c. D&#223;i s&#223; thúc đ&#223;y c&#223;a B&#223;c Kinh, n&#223;ng&#223; i H&#223;n đã tăng c&#223;ng khai th&#223;c các m&#223; d&#223;i lòng đ&#223;t N&#223; i Mông. M&#223;t trong các h&#223;u qu&#223; c&#223;a t&#223;nh tr&#223;ng khai th&#223;c quá m&#223;c này là nh&#223;ng cánh đ&#223;ng c&#223; c&#223;a n&#223;ng&#223; i ch&#223;n c&#223;u Mông C&#223; b&#223; h&#223;y ho&#223;i.

Ông Didier Chaudet, chuyên gia v&#223; Trung Á nh&#223;n xét, không nh&#223;ng n&#223;ng&#223; i Mông C&#223; không h&#223;ng l&#223;i g&#223;i trong v&#223;c khai th&#223;c ngu&#223;n l&#223;i thi&#223;n nhi&#223;n, mà n&#223;p s&#223;ng truy&#223;n th&#223;ng c&#223;a h&#223; cũng b&#223; đ&#223;a. Theo ông, khi ph&#223;n t&#223;ch các v&#223; bi&#223;u t&#223;nh &#223; Mông C&#223;, c&#223;n nh&#223; l&#223;i hai cu&#223;c n&#223;i d&#223;y hai d&#223;n t&#223;c thi&#223;u s&#223; kh&#223;c &#223; Tân C&#223;ng và Tây T&#223;ng, b&#223; B&#223;c Kinh th&#223;ng tay đ&#223;n áp vào năm 2008 và 2009.

Nhà nghiên c&#223;u này nh&#223;n đ&#223;nh, cũng nh&#223; n&#223;ng&#223; i Tây T&#223;ng và n&#223;ng&#223; i Duy Ng&#223; Nh&#223;, n&#223;ng&#223; i Mông C&#223; r&#223;t s&#223; n&#223;n v&#223;n hóa c&#223;a m&#223;nh b&#223; làn sóng n&#223;ng&#223; i H&#223;n đ&#223; b&#223;p. B&#223;i vì dù c&#223; khoe khoang v&#223;n đ&#223; hòa h&#223;p đa ch&#223;ng t&#223;c, nh&#223;ng chính n&#223;ng&#223; i H&#223;n m&#223;i n&#223;m gi&#223; m&#223;i quy&#223;n l&#223;c. Đ&#223;i v&#223;i các d&#223;n t&#223;c thi&#223;u s&#223;, thì H&#223;n t&#223;c đ&#223;i x&#223; v&#223;i h&#223; nh&#223; ki&#223;u th&#223;c d&#223;n đ&#223;i v&#223;i n&#223;ng&#223; i b&#223; đ&#223; h&#223;.

Ông Chaudet cho r&#223;ng, phong trào ph&#223;n kh&#223;ng &#223; N&#223; i Mông ít c&#223; lan r&#223;ng đ&#223;c. T&#223;i v&#223;ng này, ch&#223; c&#223; 5 tri&#223;u n&#223;ng&#223; i Mông C&#223; so v&#223;i 25 tri&#223;u n&#223;ng&#223; i H&#223;n, còn n&#223;u so v&#223;i m&#223;t t&#223; n&#223;ng&#223; i H&#223;n tr&#223;n c&#223; n&#223;c Trung Qu&#223;c thì l&#223;i c&#223;ng quá nh&#223; bé. Tuy v&#223;y cũng c&#223; nguy c&#223; xu&#223;t hi&#223;n nh&#223;ng nh&#223;m kh&#223;ng b&#223; Mông C&#223;, nh&#223; trong tr&#223;ng h&#223;p n&#223;ng&#223; i Duy Ng&#223; Nh&#223;. Phong trào Dayar Mongol (t&#223;m đ&#223;ch là Thu&#223;n Mông C&#223;) hi&#223;n đã c&#223; nh&#223;ng l&#223;i tuyên b&#223; bài Trung Qu&#223;c.

## **Đ&#223;ng l&#223;ng qu&#223;n Thiên An Môn**

Cũng liên quan đ&#223;n Trung Qu&#223;c, tr&#223;n trang tranh lu&#223;n c&#223;a báo Le Monde c&#223; bài vi&#223;t mang t&#223;a đ&#223; « Xin đ&#223;ng qu&#223;n Thiên An Môn » c&#223;a m&#223;t gi&#223;o s&#223; s&#223; h&#223;c Trung Qu&#223;c đ&#223;ng t&#223; n&#223;n t&#223;i Ph&#223;p.

T&#223;c gi&#223; nh&#223;c l&#223;i th&#223;i đ&#223;m th&#223;ng 4/1989, cái ch&#223;t c&#223;a T&#223;ng bí th&#223; H&#223; Di&#223;u Bang đã kh&#223;i đ&#223;u cho phong trào d&#223;n ch&#223;, và khi ông Mikhail Gorbachev đ&#223;n th&#223;m Trung Qu&#223;c, sinh vi&#223;n B&#223;c Kinh đã t&#223; ch&#223;c m&#223;t cu&#223;c tuy&#223;t th&#223;c quy&#223; mô &#223; qu&#223;ng tr&#223;ng Thiên An Môn.

H i đó, h đ u có c m giác đang tham gia vào nh ng gi phút vinh quang c a l ch s . Nh ng nh ng lo t súng b n vào đám đông trong đêm 3 r ng 4 tháng 6 đã làm s ng s c hành tinh. Đó là l n đ u tiên b n ch t sát nhân c a Đ ng C ng s n Trung Qu c đã đ c l t m t tr c các ng kính quay phim c a th gi i.

V giáo s này ghi nh n các qu c gia dân ch đã r ng lòng đón ti p nh ng ng i t n n chính tr Trung Qu c, đ c bi t là n c Pháp. Liên đoàn Vì dân ch t i Trung Qu c chào đ i t i đ i h c Sorbonne v i nghi th c trang tr ng, có s hi n di n c a các chính khách danh ti ng Pháp.

Và nh ng nhà đ u tranh dân ch tin r ng m t chính quy n không ng n ng i b n th ng vào tu i tr , s không còn t n t i lâu.

Nh ng ch hai năm sau, phong trào đã chìm h n m t cách không kèn không tr ng. Còn chính quy n B c Kinh thì sau hai năm quan h ngo i giao đóng băng, đã lao vào c i cách kinh t và c ng c quy n l c.

Tác gi đ t câu h i, hàng tri u con ng i t ng xu ng đ ng đòi dân ch năm 1989 đi đâu c r i ? H đã ch p nh n các lý l mà chính quy n B c Kinh đ a ra đ bi n minh cho v th m sát ch ng ?

Nh ng không ! Ch c n nhìn cách mà chính quy n Trung Qu c b t mi ng báo chí, ki m duy t m i ph ng ti n truy n thông, tr n áp tàn b o m i xu h ng ly khai...thì s hi u ngay s th t.

Và th là con s ng i Trung Qu c tìm cách t n n chính tr n c ngoài ngày càng tăng, riêng Pháp, s ng i Trung Qu c xin t n n hi n đ ng hàng th ba.

Nh ng theo tác gi , c n chú ý m t đ i u là c ng đ ng ng i Hoa t i Pháp đã tr thành m t l c l ng đông đ o có th gây áp l c.

Cu c t p h p đông đ o nh t vào ngày 19/4/2008 trên qu ng tr ng République Paris, di n ra

chỉ vài ngày sau phong trào chống lại Thổ Nhĩ Kỳ ở Bắc Kinh nhân sự kiện r&#223;c đu&#223;c Olympic. Mục đích của cuộc biểu tình này là phản đối &#201c; sự bóp méo thông tin &#201d; của truyền thông phương Tây về tình hình Trung Quốc.

Trong khi đó báo chí Pháp vẫn phong phú về khuyến khích, từ từ, họ dần dần lập, chỉ không chỉ là con vật của đảng như báo chí Bắc Kinh.

Đi sứ quán Trung Quốc ở Paris có thể huy động hàng ngàn sinh viên người Hoa thông qua các tổ chức Hoa kiều chính thức và không chính thức để phản đối các d&#223; lu&#223;n không có lợi cho Bắc Kinh tại Pháp.

Tác giả của báo cáo các nước dân chủ, đây thực sự là một thử thách cho giá trị toàn cầu của tự do thông tin, từ do ngôn luận. Bắc Kinh cho rằng báo chí phương Tây phải xem như báo chí trong nước, và nếu không như ý mình thì không nên ng&#223;i đ&#223; kích.

Bài báo kết luận, nhiều người Hoa nay đã hiểu rằng nếu biểu tình ở Pháp chống lại chính phủ Pháp thì không sao cả, người có lợi nếu tổ chức biểu tình ở Paris chống lại vì phạm nhân quy&#223;n ở Bắc Kinh thì họ sẽ chịu nhiều rủi ro.

## **SIDA : 15 tỷ euro mỗi năm để mỗi người bị bệnh đều có thuốc chữa**

Trên lãnh vực y tế xã hội, nhân 30 năm ngày phát hiện ra truyền nhiễm HIV đầu tiên trên thế giới, nhật báo Le Monde có bài xã luận mang tựa đề &#201c; SIDA : Cần duy trì nỗ lực tài chính của thế giới &#201d;.

Tờ báo nhận mạnh, cho đến nay đã có 25 triệu người chết vì căn bệnh thế kỷ. Với mức tiêu đề t&#223; ra cho năm 2015 là mỗi bệnh nhân đều có được thuốc chữa trị, phải cần 22 tỷ đô la để tránh được trên 12 triệu ca lây nhiễm mới, sẽ làm cho 7,4 triệu người chết tiếp theo cho đến năm 2020.

Le Monde đi&#223;m lại hai thập kỷ đầu tiên, đã có những nỗ lực vượt bậc của khoa học để nhận

di&n đ& c virus HIV đang h&y ho&i 27,5 tri&u con ng& i trên th& gi&i. Ph& ng pháp ph&i h&p ba lo&i thu&c đã c&u đ& c khá nhi&u m&ng ng& i. Nh&ng các n& c nghèo ph&ng Nam l&i b& b& r&i, đ&c bi&t là Phi châu, vì th&i đó giá thu&c SIDA ngoài t&m tay v&i c&a các n& c đang phát tri&n.

Phiên h&p đ&c bi&t toàn th& c&a Liên Hi&p Qu&c vào năm 2001, cách đây đúng 10 năm, đánh đ&u m&t b& c ngo&t l&ch s&. Qu& th& gi&i ch&ng SIDA, b&nh lao và s&t rét đ& c thành l&p đã giúp c&u đ& c 6,5 tri&u ng& i trong th&p niên này. Nh& huy đ&ng đ& c m&t s& ti&n kh&ng l&, s& b&nh nhân t&i các n& c nghèo đ& c đi&u tr& đã tăng lên đ&n 22 l&n, s& t& vong t& 2,1 tri&u ng& i năm 2005 ch& còn 1,8 tri&u trong năm 2010.

Le Monde cho bi&t, hi&n nay có 34 tri&u ng& i b& nhi&m HIV trên th& gi&i, và h&y còn 9 tri&u ng& i c&n có đ& c thu&c ch&a tr&. Th& nh&ng m&t s& n& c nh& Tây Ban Nha, Hà Lan l&i gi&m đóng góp cho qu& ch&ng SIDA, Ý hoàn toàn ng&ng c&ng tác, còn Pháp đang do đ&.

Trong h&i ngh& t&i New York tu&n này, Liên Hi&p Qu&c s& kêu g&i các qu&c gia c& g&ng t& thêm thi&n chí, vì đ& m&i ng& i b&nh đ&u có thu&c ch&a, ph&i c&n đ&n 15 t& euro m&t năm.

Cũng v& đ& tài này, nh&t báo c&ng s&n L'Humanité trong bài vi&t mang t&a đ& « SIDA, đã 30 năm qua » đã nh&n m&nh đ&n vai trò tuyên truy&n c&a báo chí.